"สิ่ง" สารัตถะแห่งชีวิต

พระพุทธดำรัส:

'**สิ่ง**' สิ่งหนึ่งอันบุคคลพึงรู้แจ้ง เป็นที่ไม่มีปรากฏการณ์ ไม่มีที่สุด มีทางปฏิบัติเข้ามาถึงได้โดยรอบ นั้นมีอยู่ ใน'สิ่ง'นั้นแหละ ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่หยั่งลงได้ ใน'สิ่ง'นั้นแหละ ความยาว ความสั้น ความเล็ก ความใหญ่ ความงาม ความไม่งาม ไม่สามารถหยั่งลงได้ ในสิ่งนั้นแหละ นามรูป ดับสนิทไม่มีเหลือ นามรูปดับสนิทในสิ่งนี้ เพราะการดับสนิทของวิญญาณ ดังนี้แล"[๑]

" ภิกษุทั้งหลาย สิ่งนั้นมีอยู่ เป็นสิ่งซึ่งในนั้นไม่มีดิน ไม่มีน้ำ ไม่มีไฟ ไม่มีลม ไม่ใช่อากาสานัญจายตนะ ไม่ใช่วิญญานัญจายตนะ ไม่ใช่อากิญจัญญายตนะ ไม่ใช่เนวสัญญานาสัญญายตนะ ไม่ใช่โลกนี้ ไม่ใช่โลกอื่น ไม่ใช่ดวงจันทร์หรือดวงอาทิตย์

ภิกษุทั้งหลาย ในกรณีอันเดียวกับ'สิ่ง'นั้น เราไม่กล่าวว่ามีการมา เราไม่กล่าวว่ามีการไป ไม่กล่าวว่ามีการหยุด ไม่กล่าวว่ามีการจุติ ไม่กล่าวว่ามีการเกิดขึ้น สิ่งนั้นมิได้ตั้งอยู่ สิ่งนั้นมิได้ดับไป และสิ่งนั้นมิใช่อารมณ์ นั่นแหละคือที่สุดแห่งทุกข์" [๒]

[๑] *ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค. 9/466/431 เกวัฏฏสูตร*

[๒] *ขุททกนิกาย อุทาน. 25/71/242-243 ปฐมนิพพานปฏิสังยุตตสูตร*